

عنوان بخش

آشنایی با قوانین عمومی نیروهای مسلح

قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح

فصل اول - مواد عمومی:

- ☒ ماده ۱:** دادگاه‌های نظامی به جرائم مربوط به وظایف خاص نیروی نظامی و انتظامی کلیه افراد زیر که در این قانون به اختصار «نظامی» خوانده می‌شوند رسیدگی می‌کنند:
- ✓ کارکنان ستاد نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های وابسته؛
  - ✓ کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های وابسته؛
  - ✓ کارکنان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و سازمان‌های وابسته و اعضای سیچ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛
  - ✓ کارکنان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته؛
  - ✓ کارکنان مشمول قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛
  - ✓ کارکنان وظیفه از تاریخ شروع خدمت تا پایان آن؛
  - ✓ محصلان- موضوع قوانین استخدامی نیروهای مسلح- مراکز آموزش نظامی و انتظامی در داخل و خارج از کشور و نیز مراکز آموزش وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.
  - ✓ کسانی که به طور مؤقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران هستند و طبق قوانین استخدامی نیروهای مسلح در مدت مذبور از اعضای نیروی مسلح محسوب می‌شوند.
- **تبصره ۱** جرائم نظامی و انتظامی کارکنان مذکور که در سازمان‌های دیگر خدمت می‌کنند در دادگاه‌های نظامی رسیدگی می‌شود.

■ **تبصره ۲** رهایی از خدمت مانع رسیدگی به جرائم اشتغال نمی‌شود.

- ☒ ماده ۲** دادگاه نظامی مکلف است در مواردی که مجازات جرمی در این قانون ذکر شده است به استثنای این قانون حکم صادر نماید. اعمال تخفیف و تبدیل نیز به موجب همین قانون خواهد بود.
- **تبصره ۳** در مواردی که مجازات جرمی در این قانون ذکر نشده باشد چنانچه رسیدگی به آن جرم در صلاحیت دادگاه نظامی باشد، دادگاه نظامی طبق قانون مربوط به آن جرم، تعیین کیفر می‌نماید و اعمال تخفیف و تبدیل نیز به موجب همان قانون خواهد بود.

- ☒ ماده ۳** در کلیه مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون (تا دو سال) است دادگاه می‌تواند در صورت وجود جهات مخففه مجازات حبس را تا یک‌سوم حداقل مجازات قانونی جرم تخفیف داده و یا به یکی از مجازات‌های ذیل مناسب با مجازات اصلی تبدیل نماید:

الف- در مورد کارکنان پایور: ۱- کسر حقوق و مزايا به میزان یک چهارم از شش ماه تا یک‌سال؛ ۲- جزای نقدی از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال؛ ۳- محرومیت از ترفیع از سه ماه تا یک‌سال؛ ۴- انفال موقت از خدمت از سه ماه تا شش ماه؛ ۵- منع اشتغال به خدمت در یک نقطه یا نقاط از شش ماه تا یک سال.

ب- در مورد کارکنان وظیفه: ۱- اضافه خدمت از دو ماه تا چهار ماه؛ ۲- جزای نقدی از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال؛ ۳- منع اشتغال به خدمت در یک نقطه یا نقاط معین

حداقل به مدت شش ماه و حداکثر تا پایان خدمت وظیفه در صورتی که باقیمانده خدمت دوره ضرورت کمتر از شش ماه باشد دادگاه می‌تواند مدت باقیمانده را مورد حکم قرار دهد.

تبصره ۱ در صورت محکومیت به منع اشتغال به خدمت در یک نقطه یا نقاط معین، تعیین محل خدمت به عهده یگان یا سازمان مربوط می‌باشد.

تبصره ۲ در کلیه‌ی جرائمی که مجازات قانونی حبس تا سه ماه می‌باشد، قاضی مکلف به تبدیل مجازات حبس به جزای نقدی می‌باشد.

ماده ۴ در کلیه مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون (بیش از دو سال تا پنج سال) است دادگاه می‌تواند در صورت وجود جهات مخففه، مجازات حبس را تا یک‌سوم مجازات قانونی جرم تخفیف دهد یا به یکی از مجازات‌های ذیل متناسب به مجازات اصلی تبدیل نماید:

الف- در مورد کارکنان پاییز: ۱- جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال؛ ۲- محرومیت از ترفیع از شش ماه تا دو سال؛ ۳- تنزیل یک درجه یا رتبه؛ ۴- انفال موقت از شش ماه تا یک سال.

ب- در مورد کارکنان وظیفه: ۱- جزای نقدی از پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال؛ ۲- اضافه خدمت از سه ماه تا شش ماه.

ماده ۵ در تمام مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون (بیش از پنج سال) است دادگاه می‌تواند در صورت وجود جهات مخففه، مجازات حبس را تا یک سوم حداقل مجازات قانونی جرم تخفیف و یا به یکی از مجازات‌های ذیل متناسب با مجازات اصلی تبدیل نماید:

الف- در مورد کارکنان پاییز:
۱- جزای نقدی از سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یک‌صد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال؛ ۲- محرومیت از ترفیع از دو سال تا چهار سال؛ ۳- تنزیل یک تا دو درجه و یا رتبه؛ ۴- انفال موقت به مدت یک‌سال؛ ب- در مورد کارکنان وظیفه: ۱- جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال. ۲- اضافه خدمت از شش ماه تا یک سال.

ماده ۶ در هر مورد که کارکنان وظیفه به اضافه خدمت محکوم می‌شوند، کلیه مقررات مربوط به خدمت از جمله مقررات کیفری و انصباطی نیروهای مسلح در زمان تحمل اضافه خدمت درباره آنان جاری است.

ماده ۷ در مواردی که در این قانون، مجازات‌های دیگری غیر از حبس به عنوان مجازات اصلی پیش‌بینی شده در صورت وجود جهان مخففه، به شرح زیر قابل تبدیل و تخفیف می‌باشد:

✓ مجازات اخراج از خدمت یا انفال دائم از خدمت و یا خدمات دولتی به تنزیل دو درجه و یا رتبه.

✓ مجازات تنزیل دو درجه یا رتبه به تنزیل یک درجه یا رتبه.

✓ مجازات تنزیل یک درجه یا رتبه به شش ماه تا دو سال محرومیت از ترفیع.

✓ مجازات جزای نقدی یا انفال موقت یا محرومیت از ترفیع یا اضافه خدمت تا نصف حداقل مجازات قانونی آن.

✓ مجازات شلاق تعزیری به یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال جزای نقدی.

- ماده ۸** در مواردی که تخفیف‌های مقرر در موارد (۳)، (۴) و (۵) این قانون درخصوص مجازات حبس اعمال می‌شود، دادگاه نمی‌تواند آن را به استناد ماده (۷) این قانون مجددًا تخفیف دهد.
- ماده ۹** جهات مخففه مندرج در این قانون همان جهات مخففه قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۹/۷ است.
- ماده ۱۰** ملاک تعیین صلاحیت دادگاه‌های نظامی، مجازات اصلی جرم است و توأم بودن حبس با مجازات‌های دیگر و همچنین تبدیلی تأثیری در صلاحیت ندارد.
- ماده ۱۱** دادگاه‌های نظامی می‌توانند به درخواست محاکوم علیه و پیشنهاد دادستان و رعایت مقررات مربوط به زندان باز و نیمه باز مدت حبس وی را که بیش از یک سال نباشد به حبس با خدمت تبدیل نمایند. در این صورت محاکومان مذکور به یگان مربوط یا مراکزی که نیروهای مسلح برای خدمت تعیین می‌کنند معرفی شده و پس از پایان خدمت روزانه در بازداشتگاه یگان یا مرکزی که تعیین شده نگهداری می‌شوند.
- **تبصره** مقررات اجرایی حبس با خدمت، نحوه هماهنگی با فرمانده مربوط و وضعیت خدمتی این گونه افراد به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون توسط سازمان قضائی نیروهای مسلح با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.
- ماده ۱۲** اعضای ثابت نیروهای مسلح که به موجب احکام قطعی دادگاه‌ها در جرائم عمدى به مجازات‌های زیر محاکوم می‌شوند از زمان قطعیت حکم از خدمت اخراج می‌گردد:
- ✓ محکومیت یا محکومیت‌های (در صورت تعدد) به حبس غیر تعليقی زائد بر پنج سال.
  - ✓ محکومیت به حدود.
  - ✓ محکومیت به سبب ارتکاب جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور.
  - ✓ محکومیت به قصاص نفس یا قطع عضو.
- **تبصره ۱** در صورت وجود شرایط خاص خدمتی و عدم مصلحت اخراج از خدمت با تقاضای فرمانده مربوط یا دادستان، دادگاه می‌تواند با ذکر دلائل و تصریح در متن حکم، اجرای اثر تبعی حکم را طبق مقررات مربوط به تعليق در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ معلق نماید.
- **تبصره ۲** به خدمت اعضای پیمانی یا قراردادی نیروهای مسلح به محض قطعی شدن محکومیت‌های فوق پایان داده خواهد شد.
- **تبصره ۳** در صورتی که کارکنان پایور نیروهای مسلح به حبس از دو سال تا پنج سال محاکوم شوند، اخراج از خدمت (انفال، بازخریدی یا بازنشستگی) با توجه به نوع جرم و با رعایت مقررات استخدامی نیروهای مسلح با رأی کمیسیون‌های انضباطی نیروهای مسلح خواهد بود.
- ماده ۱۳** عفو محاکومان نظامی شامل آثار تبعی آن نمی‌گردد مگر اینکه تصریح شده باشد.
- ماده ۱۴** افسران و درجه‌داران وظیفه و کارکنان پیمانی که خدمت وظیفه خود را به اتمام نرسانده‌اند چنانچه به علت ارتکاب جرائم عمدى به یکی از مجازات‌های مذکور در ماده (۱۲) این قانون محاکوم شوند بقیه خدمت وظیفه خود را پس از اجرای مجازات با دو درجه یا رتبه پایین‌تر به صورت خدمت وظیفه انجام خواهند داد.

☒ ماده ۱۵ دادگاه‌های نظامی می‌تواند در جرائم تعزیری و یا بازدارنده علاوه بر تعیین مجازات، به عنوان

تممیم حکم، متهم را به یکی از مجازات‌های ذیل محکوم نمایند:

الف- در مورد کارکنان پایپر: ۱- منع اشتغال به خدمت در نقطه یا نقاط معین از سه ماه تا دو سال.

۲- محرومیت از ترفیع از سه ماه تا یک سال.

ب- در مورد کارکنان وظیفه: ۱- اضافه خدمت حداکثر به مدت سه ماه. ۲- تنزیل یک درجه افسران و درجه

داران وظیفه. ۳- منع اشتغال به خدمت در نقطه یا نقاط معین حداقل به مدت سه ماه و حداکثر تا پایان مدت خدمت وظیفه و در صورتی که باقیمانده خدمت دوره ضروررت کمتر از سه ماه باشد دادگاه می‌تواند مدت باقیمانده را مورد حکم قرار دهد.

☒ تبصره در هر مورد که دادگاه از مجازات‌های فوق به عنوان مجازات اصلی استفاده نموده یا مجازات حبس را به یکی از موارد فوق تبدیل کرده باشد، نمی‌تواند همان مجازات را به عنوان مجازات تمیمی مورد حکم قرار دهد.

☒ ماده ۱۶ حداکثر محکومیت به انفال موقت در مورد کارکنان پایپر نیروهای مسلح یک سال است و

محکومان به این مجازات از حقوق بدون کاری مطابق مقررات استخدامی مربوط استفاده خواهند کرد.

جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی

☒ ماده ۱۷ هر نظامی که برنامه براندازی به مفهوم تغییر و نابودی اساس نظام جمهوری اسلامی ایران را طراحی یا بدان اقدام نموده به این منظور جمعیتی تشکیل دهد یا اداره نماید یا در چنین جمعیتی شرکت یا معاونت مؤثر داشته باشد محارب محسوب می‌شود.

☒ ماده ۱۸ هریک از اشخاص مذکور در ماده (۱۷) قبل از کشف توطئه و دستگیری، توبه نماید و خود را به مأموران معرفی کند و اطلاعاتش را در اختیار بگذارد به نحوی که توبه وی در دادگاه محرز شود حد محاربه از او ساقط شده و چنانچه اقدام مرتكب موجب اخلال در نظم و صیانت و امنیت جامعه یا بیم تجری وی یا دیگران گردد، به حسب از یک تا پنج سال محکوم خواهد شد و در صورتی که مرتكب جرم دیگری شده باشد به مجازات آن جرم نیز محکوم می‌شود.

☒ ماده ۱۹ هر نظامی که به منظور برهم زدن امنیت کشور (ایجاد رعب، آشوب و قتل)، جمعیتی با بیش از دو نفر تشکیل دهد یا اداره کند، چنانچه محارب شناخته نشود به حبس از سه تا پانزده سال محکوم می‌گردد. اعضای جمعیت که نسبت به اهداف آن آگاهی دارند در صورتی که محارب شناخته نشوند به دو تا پنج سال حبس محکوم می‌گردند.

☒ ماده ۲۰ هر نظامی که به نحوی از احیاء برای جدا کردن قسمتی از قلمرو حاکمیت جمهوری اسلامی ایران یا برای لطمہ وارد کردن به تمامیت ارضی یا استقلال کشور جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید به مجازات محارب محکوم می‌شود.

☒ ماده ۲۱ نظامیانی که مرتكب جرم ذیل شوند چنانچه ارتکاب جرم آنان به منظور براندازی نظام و همکاری با دشمن باشد به مجازات محارب و در غیر این صورت به سه تا پانزده سال حبس تعزیری محکوم می‌گردد: